

for at være bindende for deres Samvittighed. Nu er det vel saa, at Repræsentanterne for det mosaiske Trossamfund i Kjøbenhavn ikke repræsenterer alle Bøddere af den mosaiske Tro i Kongeriget, men da Søderne udenfor Kjøbenhavn ikke ere meget talrige og ikke have nogen særlig Repræsentation, hvis Mening i saa Henseende vilde kunne indhentes, maa man dog formentlig tillægge den nævnte Autoritets Mening i jødiske religiøse Spørgsmaal, hvis Afgjørelse maatte kunne have Indflydelse paa Lovgivningen, en aldeles overveienende Betydning, navnlig naar denne samstemmer med den her i Landet ansatte øverste Præsts.

Uden at man vil kunne inplade sig paa en egentlig Drøftelse af Sagens religiøse Side, skal Ministeriet dog med Hensyn til dette Punkt bemærke, at det ikke har kunnet være uden Betydning for det, at medens Dr. Wolf i sit Andragende, der som bemærket fuldstændigt er tiltraadt af Repræsentanterne, aldeles bestemt paastaar og, som det forekommer Ministeriet, saa klart som det efter Omstændighederne kan forlanges, godtgjør at Berøringen af en hellig Gjenstand ikke er en i Sødernes Religion foreskrevet nødvendig Formalitet ved Edsafleggelsen, har den af de Autoriteter, hvis Erklæring er indhentet, som udsørligt er gaaet ind paa denne Side af Sagen, det theologiske Fakultet ved Kjøbenhavns Universitet, idet det har erkjendt, at Sagen for den, der ikke selv er Rabiner, maastee kun kan bringes til en Grad af Sandsynlighed, der dog skulde være tilstrækkelig til at vise en Forandring i den vedtagne Form, som i høi Grad betænkelig, til Bestyrkelse af denne Udtalelse anført forskjellige Argumenter, der ikke forekommer Ministeriet at godtgjøre det Utilkraabelige ved den omhandlede Forandring. Naar Fakultetet saaledes henviser til at Dr. Wolff tidligere i en trykt Afhandling har anerkjendt en jødiske Retspraxis og erklæret Berørelsen af en hellig Gjenstand for nødvendig og at han i det Andragende, hvorved Sagen er reist, ikke aldeles tør benægte Tilværelsen af en endnu gjældende jødiske Retspraxis, da vil dette formentlig ikke kunne tillægges nogen særdeles Vægt, da Spørgsmaalet jo ikke dreier sig om, hvorvidt en saadan Retspraxis bestaaer, hvilket ikke fra nogen Side benægtes, men om

hvilken religiøs Betydning denne Retspraxis har, om det er Landet end en ved de jødiske Retter indført processual Form, der ikke kan have nogen Gyldighed i et Land, hvor der ikke bestaaer nogen jødiske Ret. Dr. Wolffs seneste Erklæring gaaer, som ovenfor refereret, i saa Henseende ud paa, at den omhandlede Retspraxis vel i enkelte Sager eksisterer ved de jødiske Retter, men uden at have nogen religiøs Betydning eller at være paabudet i den hellige Bog, hvilket Udsagn formentlig heller ikke staaer i Strid med hvad der er udtalt i den ovennævnte Afhandling, der udkom i 1830, hvori det hedder, at „ifølge de egentlige Grundsætninger af den mosaiske Religion udfordres der aldeles ingen Betingelser eller Form til at give Eden den fuldkomne Gyldighed og Kraft“ og „enhver Ed har fuldkommen Retskraft saasnart den stæer ligefrem med de Ord: „jeg sværger“, medens der vel senere under Omhandling af, hvorledes Eden for Søderne burde indrettes, erklæres, at „det er tilstrækkeligt som Formalitet at tage nogen somhelst hellig Bog i Haanden, medens Eden aflægges“, hvori formentlig ingenlunde ligger, at denne Formalitet maatte anses for absolut nødvendig for en gyldig Edsafleggelse, men alene, at den blandt alle de Formaliteter, hvormed Sødernes Edsafleggelse saagodt som i alle Lande dengang var bebyrdet, og mod hvilken Afhandlingen netop er rettet, var den eneste, som der kunde være Grund til at bibeholde, idet den dog havde Hjemmel i den jødiske Retspraxis.

Det turde maastee ogsaa fortjene at fremhæves, at den heromhandlede Formalitet, at berøre Pentateuken ved Edens Afleggelse, allerede har tabt sin Betydning for en væsentlig Del derved, at mange Søder ikke forstaaer den hebraiske Text, og at den derved tilføjede Betyggelse bliver endnu mere illusorisk derved, at den Sværgende lægger Haanden paa de i Forordningen af 10de Mai 1843 nævnte hebraiske Ord i en trykt Bog, da det, saavidt Ministeriet har kunnet erfare efter den rabinske Lære, kun er den med den allerhøieste Nødsnagighed skrevne Lovrulle, der har Hellighed, men ikke nogen trykt Bog, hvori der kan forekomme Trykfeil, der berøve den dens Hellighed. Det vil derhos neppe paa nogen Maade kunne paavises, at